

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасні підходи до грудного годування»

Обсяг навчальної медицини	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра пропедевтики педіатрії Адреса: 65082 Україна, м. Одеса, пров. Валіховський, 5
Викладачі	Старець О.О., д.мед.н., професор Федоренко О.В., к.мед.н., доцент Лосева К.О., к.мед.н., доцент Годлевська О.В., к.мед.н., доцент Хіменко Т.М., к.мед.н., доцент Пирогова А.С., асистент Черниш С.Б., асистент Кобан Н.А., асистент Шаповаленко І.Є., асистент Россіхіна Н.М., асистент Стобецька С.А., асистент
Контактна інформація	Довідки за телефоном: +38(048)723-74-84 proped_ped@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - принципи роботи медичної сестри у педіатричному стаціонарі.

Мета дисципліни: формування у здобувачів спеціальності «Медсестринство» цілісної системи знань та практичних навичок щодо організації оптимального харчування дітей першого року життя, базуючись на сучасних наукових даних та рекомендаціях міжнародних організацій, таких як ВООЗ та ЮНІСЕФ.

Завдання навчальної дисципліни:

- ♦ Надати здобувачам сучасні знання про фізіологічні основи лактації та грудного вигодовування.
- ♦ Ознайомити з принципами організації успішного грудного вигодовування.
- ♦ Навчити методам оцінки адекватності харчування дитини першого року життя.
- ♦ Ознайомити з сучасними підходами до введення прикорму.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

- ♦ Сформувати практичні навички консультування з питань грудного вигодовування та харчування дітей першого року життя.

Очікувані результати :

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні знати: фізіологічні основи лактації, склад грудного молока та його значення для розвитку дитини; принципи організації успішного грудного вигодовування, включаючи 10 кроків ВООЗ/ЮНІСЕФ; техніку прикладання дитини до грудей, пози для годування та оцінку ефективності грудного вигодовування; сучасні підходи до введення прикорму, техніку введення продуктів та правила безпеки; особливості харчування дітей на штучному вигодовуванні та критерії вибору дитячих сумішей; етичні аспекти консультування з питань вигодовування.

Здобувачі повинні вміти:

- ♦ Застосовувати на практиці знання про фізіологію лактації для підтримки грудного вигодовування.
- ♦ Оцінювати ефективність грудного вигодовування та своєчасно виявляти проблеми.
- ♦ Надавати практичні поради з питань організації грудного вигодовування та введення прикорму.
- ♦ Консультувати батьків з питань вибору дитячих сумішей та організації штучного вигодовування.
- ♦ Розпізнавати особливості вигодовування дітей з різними потребами та надавати відповідні рекомендації.
- ♦ Проводити консультування з питань вигодовування з урахуванням етичних норм та індивідуальних потреб сім'ї.
- ♦ Аналізувати клінічні випадки та приймати обґрунтовані рішення щодо вигодовування.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій, практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Лекції.

Практичні заняття: використовуються словесні, наочні (таблиці, малюнки), практичні, симуляційні, частково-пошукові, дослідницькі методи навчання, ситуаційне навчання, усне опитування та тестування, курація хворої дитини.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Будова молочної залози (альвеоли, протоки, сполучна тканина), кровопостачання та іннервація. Механізми вироблення та виділення молока. Роль гормонів (пролактин, окситоцин).

Тема 2. Роль гіпофіза, гіпоталамуса та плаценти в регуляції лактації. Вплив пролактину на синтез молока, окситоцину на виділення молока. Рефлекс виділення молока. Фактори, що впливають на рівень гормонів.

Тема 3. Склад грудного молока. Макро- та мікроелементи (білки, жири, вуглеводи, вітаміни, мінерали). Імунологічні компоненти (імуноглобуліни, лактоферин, лізоцим). Зміни складу грудного молока протягом доби та періоду лактації.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

Тема 4. Роль грудного молока у формуванні імунної системи дитини. Захист від інфекцій (бактерій, вірусів, грибків). Вплив на формування мікробіоти кишечника.

Тема 5. Особливості травної системи новонароджених та дітей першого року життя (ферментативна активність, моторика ШКТ, проникність слизової оболонки). Адаптація травлення до грудного молока.

Тема 6. Принципи успішного грудного вигодовування (10 кроків ВООЗ/ЮНІСЕФ). Практичні аспекти впровадження цих принципів у медичних закладах та вдома.

Тема 7. Техніка прикладання дитини до грудей. Ознаки правильного прикладання: захоплення ареоли, положення дитини, ознаки ефективного смоктання.

Тема 8. Різні пози для годування (колиска, перехресна коліска, з-під руки, лежачи). Переваги та недоліки кожної пози.

Тема 9. Організація грудного вигодовування. Годування на вимогу. Ознаки голоду дитини. Індивідуальні особливості. Нічні годування.

Тема 10. Оцінка ефективності грудного вигодовування. Критерії достатньої кількості молока (кількість сечовипускань, набір ваги).

Тема 11. Проблеми грудного вигодовування та їх вирішення (тріщини сосків, лактостаз, мастит, недостатня кількість молока). Причини, симптоми та методи корекції кожної проблеми. Методи профілактики.

Тема 12. Підтримка грудного вигодовування в різних ситуаціях (вихідна робота, хвороба матері, подорожі). Зціджування молока, зберігання грудного молока. Організація грудного вигодовування в різних життєвих ситуаціях.

Тема 13. Переваги виключно грудного вигодовування для дитини та матері. Рекомендації ВООЗ. Значення грудного молока як єдиного джерела харчування та рідини до 6 місяців.

Тема 14. Сучасні підходи до введення прикорму. Принципи введення прикорму: своєчасність, поступовість, різноманітність. Ознаки готовності дитини до прикорму. Способи введення прикорму.

Тема 15. Правила введення нових продуктів. Особливості введення у раціон продуктів, що є найрозповсюдженішими алергенами.

Тема 17. Безпечне приготування дитячої їжі. Термічна обробка продуктів. Зберігання готової їжі. Профілактика харчових отруєнь.

Тема 18. Особливості харчування дітей на штучному вигодовуванні. Відмінності між грудним молоком та сумішами. Правила приготування сумішей. Режим годування. Класифікація дитячих сумішей (адаптовані, частково адаптовані, лікувальні). Критерії вибору суміші залежно від віку та потреб дитини.

Тема 19. Вигодовування недоношених дітей. Особливості фізіології та потреб недоношених дітей. Вибір сумішей для недоношених. Методи вигодовування (зондове, з пляшечки, з чашки).

Тема 20. Етичні аспекти консультування з питань вигодовування дитини. Принципи ефективної комунікації з батьками. Методи підтримки та мотивації.

Тема 21. Рольові ігри з консультування з питань грудного вигодовування. Відтворення різних ситуацій консультування, аналіз ефективності комунікації.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Наказ МОЗ України № 149 від 20.03.2008 р. "Про затвердження Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років".

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

2. Наказ МОЗ України від 10.05.2007 № 234 «Про організацію виконання Плану дій щодо реалізації Глобальної стратегії ВООЗ/ЮНІСЕФ з вигодовування дітей грудного та раннього віку в Україні на період до 2015 року».
3. Милорадова І. А. Основи дитячого харчування. - 2-ге вид. - Харків: Фоліо, 2018. - 312 с.
4. ВООЗ. Рекомендації ВООЗ щодо грудного вигодовування: науково-доказова основа. — Женева: ВООЗ, 2018. - 40 с.
5. Розенберг К. Грудне вигодовування: науково-доказові підходи. — Київ: Медична книга, 2017. - 180 с.

Додаткова:

1. Кисельова О. В. Дитяче харчування: від народження до одного року. - К.: Здоров'я, 2015. - 224 с.
2. Шевченко В. М., Бондаренко І. В. Педіатрія: основи харчування дітей раннього віку. — Черкаси: ЧНУ, 2016. - 298 с.
3. Ла Лече Ліга. Грудне вигодовування. - 7-е вид. - Нью-Йорк: Ла Лече Ліга Інтернешнл, 2019. - 352 с.
4. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Коваленко Д.А. Дослідження існуючої практики годування дітей першого року життя: опитування батьків / Н.В. Котова, О.О. Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О. Геращенко, Д.А. Коваленко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. -2020. № 1(35). С.14–21. <https://doi.org/10.24061/2413-4260.X.1.35.2020.2>
5. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Федоренко О.В. Як оптимізувати практику вигодовування немовлят / Н.В. Котова, О.О. Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О. Геращенко, О.В. Федоренко// Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. - 2020. № 2(36). С.29-36.
6. Прокопчук Т. Дитячі харчові розлади та їх корекція.— Львів: ЛНУ, 2020. - 250 с.
7. Центр здоров'я дітей і підлітків. Прикорм для малюків: як і коли починати. - Київ: Укрмедпрес, 2017. - 140 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міжнародна некомерційна організація підтримки грудного вигодовування «LaLecheLeague» <https://lil.org/la-leche-league-ukraine/> (інформаційні ресурси українською мовою), <https://lil.org/> (основна сторінка)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/>
3. Відеокурс про грудне вигодовування, ЮНІСЕФ https://www.unicef.org/ukraine/breastfeeding-course?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA-Oi7BhA1EiwA2rIu20C6Y9nH5_-iyTyv91cVGN-KLrZ1kGTOLmkG7vMPRMwn_LxJsId8MBoCXgEQAvD_BwE
4. National Institute of Child Health and Human Development (NICHD) <https://www.nichd.nih.gov/>
5. American Academy of Pediatrics (AAP) <https://www.aap.org/>
6. Solid Starts <https://solidstarts.com/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра пропедевтики педіатрії

відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету